

หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล

1. ชื่อหลักสูตรภาษาไทย : หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรปรับปรุง) พ.ศ.2560
ภาษาอังกฤษ : Certificate Program for Practical Nursing

2. ชื่อประกาศนียบัตรภาษาไทย : ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล
ภาษาอังกฤษ : Certificate for Practical Nursing

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

4. หลักการและเหตุผล

สภาการพยาบาลกำหนดให้ปรับปรุงหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาลเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรซึ่งปัจจุบันเป็นสังคมสูงวัยที่สมบูรณ์ ประชาชนมีภาวะการเจ็บป่วยเรื้อรัง ตลอดจนการเจ็บป่วยในระยะสุดท้ายเพิ่มมากขึ้น มีความต้องการดูแลขั้นพื้นฐานเพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวในการดำรงชีวิตด้านการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ ส่งผลให้มีสุขภาพชีวิตที่ดีตามอัตภาพ คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยปทุมธานี จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสภาการพยาบาล

5. ประโยชน์ของหลักสูตร

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี มีความเชื่อว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล จะสามารถช่วยดูแลสุขภาพอนามัยสิ่งแวดล้อมและช่วยเหลือบุคคลตามความต้องการขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ป้องกันภาวะแทรกซ้อนและอันตรายต่างๆได้ ทั้งในสถานพยาบาล ที่บ้านและในชุมชนภายใต้การควบคุมของพยาบาลวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน จึงต้องจัดให้มีการเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปและการพยาบาลขั้นพื้นฐาน รวมทั้งมีวิชาเลือกเรียนก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ในวิชาการพยาบาลและสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตและการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ภายหลังสำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร ผู้สำเร็จการศึกษาจะมีความสามารถและคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) ช่วยเหลือบุคคลด้านความต้องการขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การป้องกันภาวะแทรกซ้อนและอันตรายต่างๆและการฟื้นฟูสภาพภายใต้ความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือการพยาบาลผดุงครรภ์

2) ติดตามและบันทึกความเปลี่ยนแปลงอาการและอาการแสดงของโรคและความต้องการของผู้ป่วยและญาติตามที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์มอบหมาย

3) ช่วยจัดเตรียมอุปกรณ์และสิ่งแวดล้อมในการตรวจรักษาพยาบาลที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน

4) ช่วยทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้นในภาวะฉุกเฉินภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์

- 5) มีทัศนคติที่ดีต่อการช่วยเหลือดูแลบุคคล
- 6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่มีคุณภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 7) มีคุณธรรมและจริยธรรม

7. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการศึกษา

- 1) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง
- 2) อายุไม่ต่ำกว่า 16 ปีบริบูรณ์ นับถึงวันเปิดการศึกษา
- 3) สุขภาพสมบูรณ์ไม่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาหรือปฏิบัติงาน

8. การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา

- 1) สอบสัมภาษณ์
- 2) ตรวจร่างกาย

9. กำหนดการเปิดสอน

เปิดดำเนินการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2560

10. ระบบการศึกษา

10.1 การจัดการศึกษา

ใช้ระบบทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในปีการศึกษาหนึ่งๆออกเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และ 1 ภาคฤดูร้อน

10.2 การคิดหน่วยกิต

- 1) รายวิชาภาคทฤษฎี ใช้เวลาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 2) วิชาการฝึกปฏิบัติในห้องทดลอง ใช้เวลาฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต
- 3) วิชาการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วย ใช้เวลาฝึกปฏิบัติไม่น้อยกว่า 60 ชั่วโมง ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิต

10.3 การแต่งกายขณะศึกษาในภาคทฤษฎีให้แต่งกายสุภาพตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

10.4 การแต่งกายขณะฝึกภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วย ให้แต่งกายสีขาว ไม่สวมหมวก ปักชื่อ สกุล และชื่อหลักสูตรที่อกเสื้อด้านซ้ายสีชมพู

11. ระยะเวลาการศึกษา

ระยะเวลา 1 ปีการศึกษา แบ่งเป็น 2 ภาคการศึกษาปกติ และ 1 ภาคการศึกษาฤดูร้อน

12. การลงทะเบียนเรียน

12.1 การลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา

ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต และไม่เกิน 22 หน่วยกิต

12.2 การลงทะเบียนเรียนภาคฤดูร้อน

ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต

12.3 การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ ข้อ12.1 และ12.2 ก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา และจะกระทำได้อีกก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากคณบดี แต่ต้องไม่เกิน 25 หน่วยกิต

13. การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา

13.1 การวัดผลการศึกษา

การวัดและประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชา ให้กำหนดเป็นระดับคะแนนต่างๆ ซึ่งมีค่าระดับคะแนนต่อหน่วยกิต และผลการศึกษา ดังนี้

ระดับคะแนน	ค่าระดับคะแนนต่อหน่วยกิต	ผลการศึกษา
A	4.0	ดีเยี่ยม(Excellent)
B ⁺	3.5	ดีมาก(Very Good)
B	3.0	ดี(Good)
C ⁺	2.5	ค่อนข้างดี(Fairy Good)
C	2.0	พอใช้(Fair)
D ⁺	1.5	อ่อน(Poor)
D	1.0	อ่อนมาก(Very Poor)
F	0.0	ตก(Fail)
I	-	ยังไม่สมบูรณ์(Incomplete)
W	-	เพิกถอนโดยได้รับอนุมัติ(Withdraw)
S	-	การเรียนเป็นที่พอใจ(Satisfactory)
U	-	การเรียนไม่เป็นที่พอใจ(Unsatisfactory)
AU	-	ไม่นับหน่วยกิต(Audit)

13.2 การสำเร็จการศึกษา

- นักศึกษาต้องขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยปทุมธานี และลงทะเบียนเรียนรายวิชาต่างๆ ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

- ต้องมีเวลาศึกษาแต่ละรายวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

- ผลการประเมินภาคทฤษฎีแต่ละรายวิชาต้องได้แต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2 จาก ระบบ 4 แต้มระดับคะแนน

- ผลการประเมินภาคปฏิบัติแต่ละรายวิชาต้องได้แต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2 จากระบบ 4 แต้มระดับคะแนน

- ต้องได้รับคะแนนเฉลี่ยสะสม ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนน

- ไม่มีรายวิชาใดๆ ในภาคการศึกษาสุดท้ายได้ค่าระดับคะแนน F หรือ I หรือ W หรือ U จึงถือว่าเรียนจบหลักสูตร

14. สถานที่ และอุปกรณ์การศึกษา

14.1 สถานที่เรียน

- ภาคทฤษฎี ใช้อาคารเรียนรวมของมหาวิทยาลัยปทุมธานี
- ภาคทดลอง ใช้ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ของคณะพยาบาลศาสตร์
- ภาคปฏิบัติ ใช้แหล่งฝึกภาคปฏิบัติของคณะพยาบาลศาสตร์ รายละเอียดในภาคผนวก ข

15. ห้องสมุด

นักศึกษาสามารถใช้สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยปทุมธานี ในการศึกษาหาความรู้และข้อมูลต่างๆ สำนักหอสมุดมีพื้นที่ใช้สอย 1,024 ตารางเมตร มีจำนวนที่นั่ง 500 ที่นั่ง มีหนังสือ ตำราทางการแพทย์ทั้งหมดจำนวน 13,463 เล่ม วารสารทางการแพทย์ 29 ชื่อเรื่อง ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งสื่อรูปแบบต่าง ที่สามารถใช้ประกอบการเรียนการสอนได้

16. หลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2560) มีรายละเอียดดังนี้

16.1 จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร

หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาล(หลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ.2560) มีจำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร 37 หน่วยกิต โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

16.2 โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	6	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	31	หน่วยกิต
2.1) รายวิชาภาคทฤษฎี	21	หน่วยกิต
2.2) รายวิชาภาคปฏิบัติ	10	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือก	2	หน่วยกิต

17. การประกันคุณภาพหลักสูตร

มีระบบประกันคุณภาพของหลักสูตร ที่สอดคล้องกับนโยบายของสถาบัน โดยประกันคุณภาพในเรื่องดังต่อไปนี้

17.1 การบริหารหลักสูตร มีคณะกรรมการหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล ทำหน้าที่บริหารหลักสูตร ให้มีการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

17.2 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ประกอบด้วยตำรา วารสาร Digital book ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีระบบสืบค้นที่ทันสมัย มีห้องปฏิบัติการพร้อมกับอุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อฝึกหัดการช่วยเหลือดูแลบุคคลและมีห้องเรียนอย่างเพียงพอ

17.3 การสนับสนุนและการให้คำแนะนำผู้รับการศึกษา สถานศึกษาจัดให้มีอาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์ที่ปรึกษารายบุคคลให้กับผู้รับการศึกษา ทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมของผู้รับการศึกษา และให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้รับการศึกษา

17.4 การดำเนินงาน และความพึงพอใจของผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษา มีการประเมินการดำเนินงานและความพึงพอใจของผู้ใช้ผู้สำเร็จการศึกษาหลังจากปฏิบัติงานอย่างน้อย 1 ปี

ภาคผนวก
ลักษณะงานของผู้ช่วยพยาบาล

1) งานเฉพาะที่มอบหมายให้ผู้ช่วยพยาบาลกระทำเป็นประจำแต่อยู่ในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลหรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ได้แก่

1.1) การทำหัตถการที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน โดยไม่ทำให้เกิดอันตรายทันทีถ้าไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน (Noninvasive)

1.1.1) การดูดเสมหะในผู้ใหญ่ที่มีอาการคั่งที่

1.1.2) การดูแลผู้ป่วยที่มี Tracheostomy tube ที่มีอาการคั่งที่

1.1.3) การสวนปัสสาวะทิ้งในผู้ป่วยที่มีพยาธิสภาพของระบบทางเดินปัสสาวะ/การใส่ถุงยางอนามัย

เพื่อรองรับปัสสาวะ

1.1.4) การสวนอุจจาระผู้ใหญ่และผู้สูงอายุที่ไม่มีพยาธิสภาพของระบบทางเดินอาหารส่วนล่าง

1.1.5) การประคบร้อน ประคบเย็นในผู้ใหญ่/ผู้สูงอายุที่รู้สึกตัวดีและสามารถรับความรู้สึกได้

1.2) การเก็บข้อมูล บันทึก และรายงานข้อมูลต่อไปนี้

1.2.1) สัญญาณชีพ น้ำหนัก ส่วนสูง ปริมาณน้ำดื่ม และปัสสาวะ การตรวจน้ำตาลในปัสสาวะ และ

ตรวจความเข้มข้นของเลือด

1.2.2) ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่ผ่านการประเมินจากพยาบาลวิชาชีพแล้ว

1.2.3) การตอบสนองต่อการพยาบาลของผู้ป่วย

1.2.4) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของสิ่งแวดล้อม

1.2.5) ความคิดเห็นของบุคคลและครอบครัวเกี่ยวกับการดูแล

1.2.6) การสังเกตและเก็บสิ่งส่งตรวจทางห้องทดลอง การเก็บและตรวจหาน้ำตาลในปัสสาวะ

1.2.7) การรักษาความสะอาดร่างกายบุคคลและการเช็ดตัวเพื่อลดไข้

2) งานเฉพาะที่มอบหมายให้ผู้ช่วยพยาบาลกระทำเป็นประจำโดยผู้ป่วยมีอาการคั่งที่ไม่รุนแรง

2.1) การช่วยในการเดิน การจัดทำ การพลิกตัว

2.2) การดูแลสุขอนามัย การขับถ่าย การอาบน้ำทาร์ก การเช็ดตัวลดไข้

2.3) การเตรียมถาดอาหาร การให้อาหาร

2.4) การให้อาหารและน้ำทางสายยางสู่กระเพาะอาหารและลำไส้

2.5) การดูแลในกิจวัตรประจำวัน

2.6) กิจกรรมทางสังคม เช่น การให้ผู้ป่วยเข้าร่วมกลุ่ม

2.7) การช่วยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ให้ผู้ป่วยเรียนรู้เพื่อสุขภาพ

2.8) การฟื้นฟูสภาพตามแผนการรักษาพยาบาล

2.8.1) การเคลื่อนไหวและการบริหารร่างกาย

2.8.2) การจัดท่า พลิกตัว

2.8.3) การบริหารร่างกาย ข้อ และกล้ามเนื้อผู้ป่วย (Passive and active exercise) ตามแผนการรักษาพยาบาล

2.9) การประเมินสภาพของผู้ป่วยโดยใช้เครื่องมือง่ายๆ ได้แก่ อาการเจ็บปวด การปลัดตกหกล้ม ลักษณะผิวหนังที่ผิดปกติ เช่น ลักษณะผิวหนังที่เกิดจากการผูกมัด ลักษณะผิวหนังที่เสี่ยงต่อการเกิดแผลกดทับ เป็นต้น

2.10) การดูแลผู้ป่วยที่เสียชีวิต

2.11) การช่วยฟื้นคืนชีพระดับพื้นฐาน การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

2.12) การป้องกันและควบคุมการแพร่กระจายของเชื้อโรค

2.13) การทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกของผู้คลอดและผู้ป่วยนรีเวช

2.1.4) การช่วยรับผู้ป่วยที่ผ่านการกลั่นกรองและวินิจฉัยแยกประเภทแล้ว

2.1.5) การช่วยย้ายและจำหน่ายผู้ป่วยจากหอผู้ป่วย

2.1.6) การเตรียมและช่วยเหลือในการตรวจร่างกาย

3) การให้ยา กระทำได้ในกรณีต่อไปนี้

3.1) ในสถานบริการสุขภาพที่จัดให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ปฏิบัติงานเป็นประจำ ได้แก่ สถานพักฟื้นระยะยาว (Long-term care) ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์จะต้องประเมินภาวะสุขภาพ วางแผนการพยาบาล ให้การพยาบาล และประเมินผล โดยผู้ช่วยพยาบาลจะต้องได้รับการฝึกฝนเรื่องการให้ยาโดยเฉพาะ

3.2) ในสถานที่ที่บุคคลอาศัยอยู่อย่างอิสระ ภาวะการเจ็บป่วยคงที่หรือคาดการณ์ได้และบุคคลสามารถมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง ผู้ช่วยพยาบาลสามารถให้ยาแก่ผู้ป่วยตามที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์มอบหมาย เช่น ให้ยาทางปากหรือทางท่อให้อาหาร อมใต้ลิ้นหรือให้ยาเฉพาะที่ได้ และผู้ช่วยพยาบาลจะต้องได้รับการฝึกอบรมเรื่องการให้ยาอย่างเป็นระบบโดยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ นิเทศงานอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้งหรือเมื่อมีการปรับเปลี่ยนยา